

RJEŠENJA	Bod.
1. Koliko iznosi hidrostatički tlak u instalaciji koja je potpuno ispunjena vodom ako se najviši element instalacije nalazi na 9 metara? <u>0,9 bara</u>	1
2. Ako u nekom sustavu vlada absolutni tlak od 3,28 bara, u sustavu vlada pretlak koji iznosi <u>2,28 bara</u> .	1
3. Maksimalni dopušteni tlak u zatvorenim toplovodnim sustavima grijanja iznosi 3 bara.	1
4. Regulator propuha ugrađuje se na kotovima loženim <u>krutim gorivom</u> .	1
5. Nivostat je <u>naprava koja automatski održava i signalizira nivo tekućine u spremnicima</u> .	1
6. Odvodnik kondenzata dio je: a) toplovodne instalacije b) vrelovodne instalacije c) <u>parne instalacije</u>	1
7. Mjerna jedinica za buku je <u>dB (decibel)</u> .	1
8. U klima uređajima zrak se ovlažuje u : a) ljetnom periodu b) <u>zimskom periodu</u> c) u prijelaznom periodu	1
9. U klima uređajima zrak se grije strujeći preko: a) <u>kondenzatora</u> b) isparivača	1
10. Kao radna tvar u klimatizacijskim uređajima koja nije štetna po okoliš (uništavanje ozona) koristi se: a) R11 b) R22 c) <u>R407c</u> d) R502	1
11. Toplinski most je <u>mjesto u konstrukciji zidova, stropova i podova izrađeno od materijala koji ima veliki koeficijent toplinske vodljivosti pa je to mjesto uvijek hladnije od drugih površina i kroz njega se toplina znatno gubi</u> .	1

12. Objasni pojam relativne vlažnosti zraka!	1
<u>Relativna vlažnost zraka je stupanj zasićenja zraka vodenom parom u odnosu na maksimalnu moguću zasićenost pri toj temperaturi.</u>	
13. Stupanj zaprljanosti filtra u sustavima ventilacije i klimatizacije određujemo tako da izmjerimo <u>razliku tlaka zraka ispred i iza filtra</u>	1
14. Što je rekuperator topline?	1
<u>Rekuperator topline je uređaj kojim se toplina, koja izlazi s ogrjevnim plinovima ili otpadnim zrakom, iskorišćuje za grijanje svježeg zraka na ulazu.</u>	
15. Objasni princip rada kalorimetra!	1
<u>Mjerenjem protoka i razlike temperature u polaznom i povratnom vodu određuje se koja količina topline je predana potrošačima.</u>	
16. Konvekcija je <u>način izmjene topline između čvrste stjenke i plinova ili tekućina u gibanju.</u>	1
17. Viskoznost je <u>unutarnje trenje tekućine. (Otpor tekućine prema promjeni oblika).</u>	1
18. Minimalna visina od poda za montažu radijatora iznosi <u>70 mm.</u>	1
19. Pretičak zraka je:	1
a) minimalno potrebna količina zraka za izgaranje b) količina zraka koju je potrebno dovesti za izgaranje plinovitih goriva c) <u>dodatna količina zraka radi što potpunijeg izgaranja</u>	
20. Transformator uređaja za paljenje uljno-tlačnog plamenika transformira napon sa <u>220V na 10 000-15 000 V.</u>	1
21. Apsorber je <u>bakreni ili aluminijski lim premazan crnim mat premazom ili selektivnim premazom koji apsorbira (upija) toplinske zrake.</u>	1
22. Što je prikazano na slici?	1
 <u>nski solarni sustav</u>	<u>Termosiffo</u>

23. Što prikazuje slika?	 <u>Uređaj za prikupljanje i obnavljanje radne tvari u rashladnim uređajima i toplinskim crpkama (dizalicama topline)</u>	1
24. Toplinska crpka je uređaj kojim se crpi toplina iz okoline (tlo, voda, zrak, otpadna toplina) i koji, nakon malog utroška dodatne energije (najčešće električne), proizvodi znatno veću količinu toplinske energije.		1
25. VRV sustav je multi split klimatizacijski sustav s promjenjivim volumenom radne tvari.		1
26. Inverter klima uređaj je klima uređaj koji frekvencijskom regulacijom broja okretaja kompresora omogućuje preciznije održavanje zadane temperature i uštedu energije.		1
27. Rashladni medij u rashladnom agregatu (chiller-u) je : a) <u>freon</u> b) voda c) zrak		1
28. U kojem režimu rada se nalazi klima uređaj kada dolazi do kondenziranja vlage iz zraka u unutarnjoj jedinici split klima uređaja? <u>hlađenje zraka u prostoriji</u>		1
29. Što se događa sa tlakom u suženju cjevovoda? a) tlak se povećava b) <u>tlak se smanjuje</u> c) tlak se ne mijenja		1
30. Puffer je <u>međuspremnik</u> koji se koristi za pripremu PTV i grijanja, a služi za dodatnu pohranu topline.		1
31. Temperaturna slojevitost u spremniku nastaje zbog <u>razlika u gustoći tople i hladne vode.</u>		1
32. Odvlaživanje (sušenje) zraka vrši se <u>nastrujavanjem zraka preko ploha čija je temperatura ispod točke rošenja.</u>		1

33. Najopasniji sastojak dimnih plinova pri nepotpunom izgaranju je <u>ugljični monoksid CO</u> .	1
34. Što prikazuje slika?	1
	<u>Radijalni ventilator</u>
35. Povećanjem broja okretaja crpke, protok se:	1
a) <u>povećava</u> b) smanjuje	
36. Što prikazuje slika?	1
	<u>Istrujni otvor – anemostat</u>
37. Promjena načina rada grijanje-hlađenje u split klima uređajima vrši se pomoću <u>prekretnog četveroputnog ventila</u> .	1
38. Koliko litara vode stane u cijev Cu 15x1 dužine 5m? $L = 5m = 50dm$ $d = 13mm = 0,13dm$ $V = ?$ $V = \frac{d^2\pi}{4} \cdot L = \frac{0,13^2\pi}{4} \cdot 50 = 0,66dm^3 = 0,66l$	2

39. U čeličnoj cijevi dužine 2m na početku pogona bila je voda temperature 10°C , a radna temperatura vode je 60°C . Za koliko joj se promjeni dužina ($\alpha=0,000\ 012\ 1/\text{K}$)?

$$L_o = 2\text{m}$$

$$t_1 = 10^{\circ}\text{C}$$

$$t_2 = 60^{\circ}\text{C}$$

$$\alpha = 0,000\ 012 \left[\frac{1}{\text{K}} \right]$$

$$\Delta L = ?$$

$$\Delta L = L_0 \cdot \alpha \cdot (t_2 - t_1)$$

$$\Delta L = 2 \cdot 0,000012 \cdot (60 - 10)$$

$$\Delta L = 0,0012\text{m} = 1,2\text{mm}$$

2

40. Instalacija toplovodnog centralnog grijanja puni se vodom od 10°C , a radna temperatura je 90°C . Ako u sistemu ima 1000 l vode odredi minimalni volumen ekspanzijske posude ($\beta=0,0004\ 1/\text{K}$).

$$V_0 = 1000\text{l}$$

$$t_1 = 10^{\circ}\text{C}$$

$$t_2 = 90^{\circ}\text{C}$$

$$\beta = 0,000\ 04 \left[\frac{1}{\text{K}} \right]$$

$$\Delta V = ?$$

$$\Delta V = V_0 \cdot \beta \cdot (t_2 - t_1) = 1000 \cdot 0,0004 \cdot (90 - 10) = 32\text{l}$$

Ekspanzijska posuda mora primiti minimalno 32 litre vode nastale zagrijavanjem.

2

41. Meki lem je legura kositra, bakra, olova i dodataka, a koristi se za spajanje bakrenih i olovnih cijevi, pocićanih i bakrenih limova te u elektrotehnici.

2

42. Objasni kako se odredi potreban broj članaka radijatora!

2

- izračunati gubitak topline prostorije
- izračunati gubitak topline podijeliti s jediničnim toplinskim učinkom radijatorskog članka

43. Sigurnosni ventil osigurava instalaciju od prekoračenja maksimalno dozvoljenog tlaka, a ugrađuje se uz sve uređaje i spremnike pod tlakom.

2

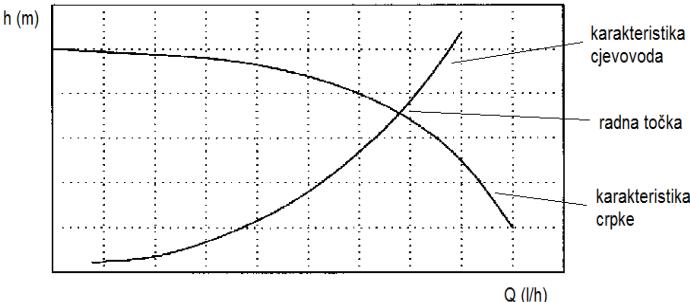
44. Usisna košara i nepovratni ventil se ugrađuju na dnu usisne cijevi spremnika, a omogućuje da su usisna cijev i pumpa uvijek puni tekućine (potopljeni), te da u pumpu ne uđu krupne nečistoće.

2

45. Funkcija radijatorske prigušnice je: a) regulacija toplinskog učinka, b) <u>podešavanje protoka vode kroz ogrjevno tijelo</u> , c) <u>omogućuje demontažu radijatora</u> , d) prigušivanje vibracija cjevovoda	2
46. Tlak plina u ekspanzijskoj posudi s membranom ovisi o <u>hidrostatičkom tlaku u sustavu</u> zato da i <u>najviši dijelovi instalacije budu pod tlakom višim od atmosferskog</u> .	2
47. Radijatori su ogrjevna tijela kod kojih se prijenos topline vrši: - <u>strujanjem ili konvekcijom (oko 80%)</u> - <u>zračenjem ili radijacijom (oko 20%)</u>	2
48. Za odabir cirkulacijske pumpe u sustavima toplovodnog grijanja potrebno je znati: a) <u>obujamski protok vode Q [l/s], [m³/h]</u> b) <u>otpore strujanja kroz najnepovoljniji ogranak h_p[m]</u>	2
49. Prednosti prisilne u odnosu na prirodnu cirkulaciju ogrjevnog medija su: a) <u>može se izvesti razgranata mreža</u> b) veća tromost instalacije c) promjeri cijevi su veći d) <u>manje izraženi problemi zračnih čepova</u>	2
50. Objasni ulogu regulacijskog i graničnog termostata kotla! <p>Regulacijski termostat – <u>upravlja radom plamenika na temelju zadane (željene) temperature vode u kotlu</u>.</p> <p>Granični termostat – <u>podešen je na maksimalnu dozvoljenu temperaturu vode u kotlu i u slučaju kvara regulacijskog termostata blokira rad plamenika</u>.</p>	2
51. Kondenzacijski vodovi kod parnog grijanja prema svom položaju mogu biti: - <u>suhi – smješteni su iznad maksimalne razine vode u kotlu</u> - <u>mokri – smješteni su ispod minimalne razine vode u kotlu</u>	2
52. Za odabir ventilatora potrebno je znati: a) <u>obujamski protok zraka (m³/h)</u> b) brzinu zraka (m/s) c) volumen objekta (m ³) d) <u>totalni tlak (Pa)</u> e) dimenziju ventilacijskog kanala (m ²)	2

53. Kako se smanjuje prijenos vibracija s ventilatora i elektromotora na:	2
<ul style="list-style-type: none"> - postolje – <u>ugradnjom na amortizere</u> - ventilacijske kanale – <u>povezivanjem pomoću elastičnog spoja (jedreno platno)</u> 	
54. Kanali za razvod zraka u sustavima ventilacije i klimatizacije obično se izrađuju od:	2
<ol style="list-style-type: none"> a) <u>aluminijskog lima</u> b) bakrenog lima c) <u>pocinčanog lima</u> d) prokrona 	
55. Protupožarna zaklopka se ugrađuje u <u>zračne kanale na mjestima gdje kanali prolaze kroz zidove i stropove</u> , a služi za sprečavanje širenja požara u zgradama.	2
56. Rashladni medij u sustavima klimatizacije može biti:	2
<ol style="list-style-type: none"> a) <u>voda 7/12°C</u> b) <u>freon</u> 	
57. Voda je najgušća pri <u>+4°C</u> i pri tom ima <u>najmanji</u> obujam.	2
58. Pad tlaka u instalaciji pri strujanju fluida nastaje zbog:	2
<ol style="list-style-type: none"> a) <u>linijskih otpora u ranim dijelovima cijevi</u> b) <u>lokalnih otpora (na ventilima, koljenima, suženjima, proširenjima i dr.)</u> 	
59. Koja je funkcija turbulatora i gdje su ugrađeni u kotlu?	2
<ul style="list-style-type: none"> - funkcija – <u>omogućuju turbulentno strujanje plinova izgaranja radi što većeg iskorištenja topline</u> - mjesto ugradnje – <u>u dimovodnim cijevima kotla</u> 	
60. Što će se dogoditi s protokom i otporima strujanja u sustavu centralnog grijanja ako isključimo jedno grijачe tijelo?	2
<ul style="list-style-type: none"> - protok – <u>povećava se</u> - otpori strujanja – <u>smanjuju se</u> 	
61. Kada će se pokrenuti crpka u solarnoj crpnoj stanici?	2
<u>Kada automatika registrira da je razlika temperatura između solarnog medija u kolektoru i potrošne vode u solarnom spremniku veća od zadane.</u>	
62. Količina radne tvari za rashladne sustave može se mjeriti:	2
<ol style="list-style-type: none"> a) <u>digitalnom vagom</u> b) <u>menzurom</u> 	

<p>63. COP je <u>stupanj energetske učinkovitosti kod grijanja</u>. To je <u>omjer toplinskog učinka koji toplinska crpka predaje nekom prostoru ili mediju i pogonske električne energije elektromotora koji pokreće kompresor</u>. EER je <u>stupanj energetske učinkovitosti kod hlađenja</u>. To je <u>omjer rashladnog učinka koji rashladni uređaj daje nekom prostoru ili mediju i pogonske električne energije elektromotora koji pokreće kompresor</u>.</p>	2
<p>64. Što prikazuju slike?</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p><u>Mono split klima-uredaj</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Multi split klima uređaj</u></p> </div> </div>	2
<p>65. U unutrašnjoj jedinici mono split klima uređaja ugrađen je <u>radijalni</u> ventilator, a u vanjskoj jedinici <u>aksijalni</u> ventilator.</p>	2
<p>66. U suženju cijevi brzina strujanja vode <u>se povećava</u>. Omjer brzine prije i u suženju ovisi o:</p> <ol style="list-style-type: none"> obrnutom omjeru promjera cijevi <u>obrnutom omjeru površina presjeka cijevi</u> omjeru protoka omjeru tlakova 	2
<p>67. Što je zadatak predispiranja ložišta?</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>prije paljenja plamenika, pokreće se ventilator i ubacuje zrak u ložište</u> - <u>ventilator izbacuje eventualno zaostale dimne i neizgorene plinove</u> 	2
<p>68. Objasni zadatak automatske regulacije u sustavima grijanja i klimatizacije!</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>određene fizikalno mjerljive veličine (temperatura, tlak, broj okretaja, vlažnost itd.) održava u zadanim granicama</u> - <u>stalna korekcija na osnovu uspoređivanja mjerenih veličina sa zadanim vodećom vrijednosti.</u> 	2

<p>69. Preporučene temperaturne razlike za uključivanje odnosno isključivanje crpke solarnog sustava su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za uključivanje crpke: <u>$5 - 8^{\circ}\text{C}$</u> - za isključivanje crpke: <u>$2 - 3^{\circ}\text{C}$</u> 	2
<p>70. Higrometar je instrument za mjerjenje <u>vlažnosti zraka</u>. Anemometar je instrument za mjerjenje <u>brzine strujanja zraka</u>.</p>	2
<p>71. Temperatura isparavanja ovisi o <u>tlaku</u>. S povećanjem tlaka <u>raste</u> temperatura isparavanja. Para koja nastaje pri vrenju naziva se <u>mokra ili zasićena para</u>.</p>	3
<p>72. Funkcije ekspanzijske posude su:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>preuzima višak vode nastao zagrijavanjem</u> <u>održava potreban tlak u sustavu</u> <u>nadomješta manjak vode u sustavu</u> 	3
<p>73. Sigurnosna kotlovska grupa sastoji se od:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>manometra</u> <u>sigurnosnog ventila</u> <u>automatskog odzračnika</u> 	3
<p>74. Što prikazuje slika? <u>Aksijalni kompenzator</u></p> <p>Gdje se postavlja? <u>Između dva čvrsta oslonca na dugim ravnim cjevovodima</u>. Čemu služi? <u>Uklanjanje naprezanja prouzrokovana prodljenjem cijev uslijed promjene temperature</u>.</p>	3
<p>75. Na primjeru radnog dijagrama pumpe označi što predstavljaju krivulje!</p> 	3

<p>76. Upišite uobičajene vrijednosti temperature dimnih plinova, mjereno na priključku dimnjače, za slijedeće tipove kotla:</p> <p>a) konvencionalni $t > 160^{\circ}\text{C}$</p> <p>b) niskotemperaturni $t < 120^{\circ}\text{C}$</p> <p>c) kondenzacijski $t = 35-75^{\circ}\text{C}$</p>	3
<p>77. Opiši postupak hladne tlačne probe!</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>napuniti vodom i dobro odzračiti instalaciju,</u> - <u>ugraditi manometar na najnižu točku i pratiti promjenu tlaka (ispitni tlak mora biti minimalno $1,5 \times$ radni tlak),</u> - <u>obići i provjeriti sva spojna mjesta.</u> 	3
<p>78. Odvodnik kondenzata propušta <u>kondenzat i zrak</u>, a ne propušta <u>paru</u> zbog <u>iskorištenja topline kondenzacije</u> vodene pare i sprečavanja stvaranja parnih čepova u kondenzacijskim vodovima</p>	3
<p>79. Navedi prednosti vakuumskih cijevnih kolektora u odnosu na pločaste kolektore!</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>ostvaruje se veći toplinski učinak</u> - <u>moguće okretanje cijevi prema suncu</u> - <u>moguća zamjena cijevi</u> 	3
<p>80. Napiši kemijski simbol i volumenski udio plinova od kojih se sastoji zrak!</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>kisik O₂ 21%</u> - <u>dušik N₂ 78%</u> <p>Gustoća zraka pri normalnim uvjetima iznosi $\rho = 1,29 \text{ kg/m}^3$.</p>	3
<p>81. Zaštitni termostat protiv smrzavanja u klima komori ugrađuje se iza grijaća, a na njegov signal slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>pri temperaturi ispod $+5^{\circ}\text{C}$ isključuje se ventilator iz pogona</u> - <u>zatvara se regulacijska žaluzija svježeg zraka</u> - <u>otvara se troputni ventil i uključuje crpka</u> 	3

82. Što je prikazano na slikama?

3

jedreno platnoprigušivač buke

Koju funkciju imaju prikazani elementi?

Sprečavaju širenje buke i vibracija.

83. Preračunaj:

3

- a) $1\frac{1}{2}'' = \underline{38,1}$ mm
- b) $2,6$ bar = 26 m H₂O
- c) $23^\circ\text{C} = \underline{296}$ K

84. Nabroji tri elementa plinske rampe uz plinski plamenik:

3

- a) filtrar
- b) regulator tlaka
- c) elektromagnetski ventil

85. Navedi primjer označavanja bakrenih cijevi!

4

Cu Ø15x1, gdje je:

- Cu - oznaka bakra
- 15 - vanjski promjer cijevi u mm
- 1 - debljina stjenke cijevi u mm

86. U armaturu radijatora spadaju:

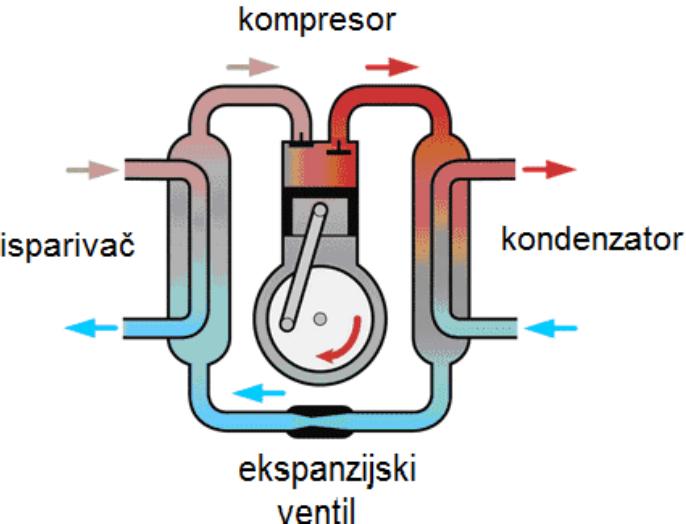
4

- a) regulacijski ventil
- b) prigušnica
- c) odzračni pipac
- d) slavina za ispuštanje vode

87. Opiši postupak prvog puštanja u pogon centrifugalne crpke:

4

- usisnu cijev i crpku treba napuniti vodom i odzračiti,
- provjeriti da li se voda gubi ili istječe iz usisne cijevi,
- mehanički zakrenuti rotor crpke,
- provjeriti smjer okretanja crpke.

<p>88. pH – vrijednost je stupanj <u>kiselosti ili lužnatosti vode</u>.</p> <p>pH < 7 <u>kisela voda</u></p> <p>pH = 7 <u>neutralna voda</u></p> <p>pH > 7 <u>lužnata voda</u></p>	4									
<p>89. Navedi izvore buke u sustavima centralnog grijanja, ventilacije i klimatizacije!</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>crpke</u> - <u>plamenici</u> - <u>ventilatori</u> - <u>kompresori</u> 	4									
<p>90. Dopuni!</p> <table border="1" data-bbox="168 673 1110 818"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jednofazna struja</th> <th>Trofazna struja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Napon</td> <td><u>230 V</u></td> <td><u>400 V</u></td> </tr> <tr> <td>Frekvencija</td> <td><u>50 Hz</u></td> <td><u>50 Hz</u></td> </tr> </tbody> </table>		Jednofazna struja	Trofazna struja	Napon	<u>230 V</u>	<u>400 V</u>	Frekvencija	<u>50 Hz</u>	<u>50 Hz</u>	4
	Jednofazna struja	Trofazna struja								
Napon	<u>230 V</u>	<u>400 V</u>								
Frekvencija	<u>50 Hz</u>	<u>50 Hz</u>								
<p>91. Označi i imenuj osnovne elemente toplinske crpke.</p> <p>kompressor</p> <p>isparivač</p> <p>kondenzator</p> <p>ekspanzijski ventil</p>	4									
<p>92. Osnovni elementi ventilkonvektora su:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>izmjenjivač topline</u> <u>ventilator</u> <u>filtar</u> <u>kućište</u> <u>posuda za kondezat</u> 	4									

93. Nabroji vrste filtara koji se koriste u klima uređajima!	5
a) <u>metalni</u> b) <u>vlaknasti</u> c) <u>ugljeni</u> d) <u>apsolutni</u> e) <u>elektrofiltrari i elektrostatički</u>	
94. Uvjeti za ugodan boravak u prostorijama su : a) <u>temperatura zraka u prostoriji</u> b) <u>temperatura graničnih površina</u> c) <u>vlažnost zraka</u> d) <u>brzina strujanja zraka</u>	5
95. Nabroji priključke na poklopcu sezonskog spremnika tekućeg goriva! a) <u>usisna cijev s usisnom košarom</u> b) <u>povrat goriva</u> c) <u>ulijevanje goriva</u> d) <u>mjerna šipka</u> e) <u>odzračna cijev</u>	5
96. Kontrola kvalitete izgaranja goriva u ložištu kotla izvodi se: a) <u>mjeranjem sadržaja CO₂</u> b) <u>mjeranjem sadržaja CO</u> c) <u>mjeranjem sadržaja O₂</u> d) <u>mjeranjem temperature dimnih plinova</u> e) <u>određivanjem dimnog broja (čađavosti)</u>	5

97. Navedi pet elemenata uljnog tlačnog plamenika!

5

- a) sapnica
- b) transformator
- c) elektromagnetski ventil
- d) elektrode
- e) ventilator
- f) osjetilo plamena
- g) tlačna pumpa ulja
- h) zastojna ploča
- i) plamena cijev
- j) automatika plamenika
- k) zaklopka za zrak
- l) kućište

98. Nacrtaj simbole:

5

- termometra:

- crpke:

- sigurnosnog ventila s oprugom:

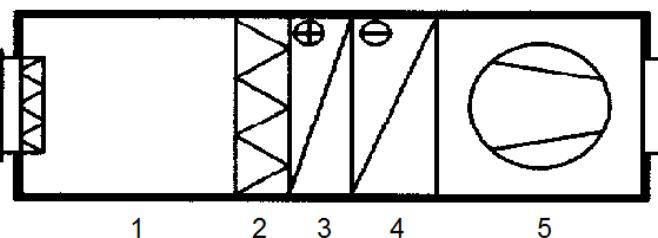
- odvodnika kondenzata:

- ventilatora

99. Navedi elemente klima komore sa slike.

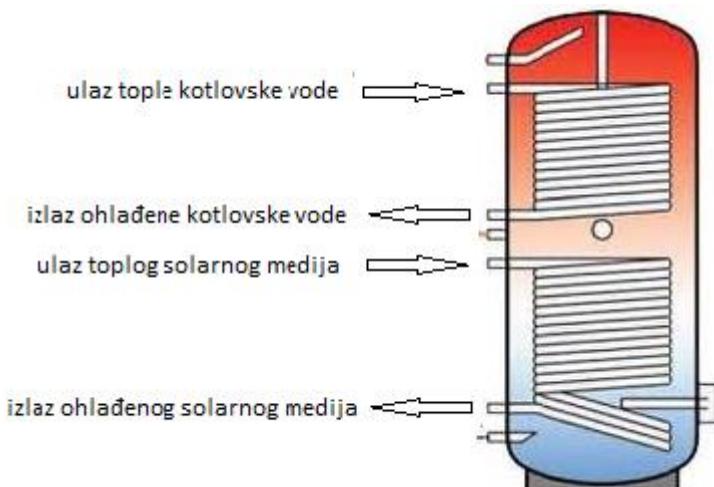
- 1 - jedinica za ulaz zraka
- 2 - filtarska jedinica
- 3 - jedinica za grijanje
- 4 - jedinica za hlađenje
- 5 - tlačna ventilatorska jedinica

5

100. Što prikazuje slika? Akumulacijski spremnik za pripremu PTV sa cijevnim grijaćima

5

Označi i imenuj priključke za ogrjevne medije.

UKUPNO: 314